

Dr. Niyazi Uygur

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları
Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Emekli Adli Psikiyatri Klinik Şefi

20 Nisan 1946'da K. Maraş'ta dünyaya geldim. 14.05.1950 de tek partili yönetimden kurtulmuş olmanın sevinç ve mutluluğunu ailemle (pek anlamasam da) paylaştım. 1954 yılında Osman Bölükbaşı'nın, 1957 yılında da İsmet İnönü'nün elini öptüm. 27.05.1960'ta da devrimin sevinç ve mutluluğunu paylaştım. İlkokul 1. sınıf öğretmenim Hüsnü Yalçın'ı 2008 yılında ölümüne kadar öğretmenler gününde ziyaret ettim. 1963 yılında lüks lambası ışığında girdiğim sınavlarda pekiyi derecesyle liseyi bitirdim. (Sel basması sonucu hidro elektrik sağlanamıyordu.) Aynı yıl Ankara Üniversitesi'nin seçme sınavlarını 27. sırada kazandım. Sınav öncesi işaretlediğim fakültelerden tümüne

girebileceğim tıp öğrenimini seçtim. Bu seçimde okul öncesi 3-4 yaşlarında solunum yolu enfeksiyonu nedeniyle iki kez hastanede yattığım sürece tedavimi yapan Dr. Faruk Bey ve ilkokulu bitirmiş ve birkaç aylık kurs sonucu hemşirelik yapan görevlilerin ilgi, sevgi ve şefkatinin etkisi olduğuna hep inanmışımdır.

Üniversite öğrenciliğimin ilk yıllarında kimileriyle tanışıp sohbet ettiğim "Barış Gönüllüsü" binlerce Amerikalı gencin ülkemiz köylerinde ne işleri olduğuna anlam veremiyordum. Sonraları, 1967-68 yıllarında ABD'nin DP Teşkilatı ve Türkiye İstatistik Kurumunun katkı ve destekleri ile ülkemizde yaptıkları Toplum Mühendisliği çalışmalarına tanık olduğumda içime bir kurt düşmüştü. Ayrıca başkentten göbeğinde Jusment ve Tuslog adındaki askeri kuruluşların işlevinin ne olduğuna kafa yoran yoktu. Fakülte'deki toplumsal etkinliklerim ve öğrenci derneğindeki etkinliklerimle dekanlar da dahil hocalarımla sıcak ilgilerini kazandım. Bu bağlamda ders dışı bir konferans rica ettiğim değerli hocam Prof. Dr. Rasim Adasal ve ekibiyle tanıştım. 1967 yılında uzmanlık ve akademik alan olarak psikiyatrye odaklandım.

1969 yılında yine pekiyi derecesyle tıp fakültesini bitirdim. Üniversite seçme sınavlarına yeniden girerek 232 puan aldım. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinin sosyoloji gece bölümüne girdim. Bir yandan da Hacettepe Üniversitesinde de psikoloji mastırına başladım. Mezuniyetimi takiben Sağlık Bakanlığına başvurduğum ve Ankara Merkez Hükümet Tabibliğine atandım. Personel Genel Müdürü Dr. Hicran Gözüm'ün bilgi ve izniyle öğleye kadar tıp fakültesi psikiyatri kliniğindeki asistanlığımı sürdürdüm. O yıllarda 1946 mezunu doktorların politika ve bürokraside yoğun bir hegemonyası ve dayanışması var. Klinikteki 46'lı gruptan kalma şansım olmadığı mesajını aldıktan sonra o tarihlerde Sağlık Bakanlığı'nın açtığı asistanlık sınavlarına gizlice başvurduğum ve 100 tam puan alarak Bakırköy'ü kazandım. Olanları ve ayrılma nedenimi Adasal'a ilettiğimde çok üzülür ve kızdı. "Ben sana bir mektup vereceğim onu Faruk'a ilet (Bayülkem) senin için telefon da açacağım, ayrıca ilk fırsatta hastanede seni görmeye geleceğim" dedi. 13.07.1970 tarihinde Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde asistanlık görevine başladım. Başhekim Dr. F. Bayülkem aynı zamanda Nöroloji Klinik Şefiydi. Adasal'm mektubunu okuduktan

sonra beni derhal kendi kliniğine yönlendirmek istedi. Ona benim psikiyatri asistanı olarak atandığımı hatırlatmak zorunda kaldım. Dağarcığım boş olmadığı için kısa sürede hocalarımla takdir ve sempatilerini kazandım. Artık hastanenin tarihinde (F. K. Gökay hariç) en genç ve parlak asistanıyım. Hocalarımla öğle yemek sonrası şeref salônundaki sohbet toplantılarda beni aralarında görmek istiyorlar, gelmemişsem çağırıyorlardı. Hiç unutmam hocalarımla içinde en saygın konumda ve "LİDER" ünvanlı Dr. Cihat ATASEV "Niyazi senin yaşın-başım kaç? Bu yaşa bu kadar malumatı nasıl sığdırdın?" sorularını yöneltmişti.

1971 yılında lityum tuzlarının psikiyatrik tedaviye girmesine öncülük eden Danimarkalı Prof. Dr. Mogens Schou'nun konferansını izledim ve kendisiyle tanıştım, ve derhal hastanede Rahmi Duman kliniğinde tedaviyi kabul eden bipolar hastalara TÜRKİYE'DE İLK LITHIUM tedavisini başlattım. (Türkiye'de klinik uygulama yoktu, sadece Dr. Rafet Saygılı'nın 1 aylık uygulamayla yaptığı doçentlik tezi vardı.)

1974'te uzman olup başasistanlığa başladıktan sonra 5 yıllık uygulamalarımı her hasta için LITHIUM öncesi ve sonrasını, simetrik değerlendiren üç dizilik seminerlerde sundum. Bu sunumlarımda gene hiç unutmadığım LİDER Atasev "Niyazi, bu ilacın terapötik sınırı ile toksik sınırı çok yakın hastaları zehirlenmekten korkmuyor musun?" sorusunu yöneltmişti. O dönemde bu soru haklıydı ve yerindeydi. Çünkü lityum plazma düzeyini direkt saptayan fotometre yoktu. Bazı hastaların kanlarını Londra'ya gönderiyordum. Olanakları kısıtlı olanları da Pasteur Fransız Hastanesi biyokimya uzmanı Dr. Chestakov'a gönderiyordum. O endirekt yöntemle lityum düzeyini saptıyordu. Lithiumdan haberdar olan birçok meslektaşımız sanki sedatifmiş gibi lityum kapsüllerini gece yatarken tek doz olarak uyguluyordu.

Bakanlık sınav açmadığı için başasistanlığım 3 yıl yerine 5 yıl sürdü. Sonunda 1979'da açılan sınav sonucu şef yardımcısı oldum. Bu arada sözünü etmeden geçemeyeceğim, Cumhuriyet tarihimizin hekim olmayan ilk Sağlık Bakanı olmuştu. İkinci CHP + 11'ler döneminde ise bir özel dal eğitim hastanesi olan Bakırköy Hastanesine yönetici olarak yasa, yönetmelikler yok sayılarak Sağlık Bakanı Dr. Mete Tan tarafından üroloji uzmanı Dr. Tevfik Özbey getirilmişti. Buna karşı çıktığım için Özbey ve çevresi tarafından aforoz edildim.

Kasım 1979 da Şişli Çocuk Hastanesi nöroloji şefi Yıldırım Aktuna hastaneye başhekim olarak atandı. Asker kökenli olduğu için, aşırı derecede tacizkar kişiliğini önceden tanıdığım için ilk 3 ay yüz yüze gelmedim ve izledim. Bu arada hastanenin o dönemdeki insanlığın yüz karası halini kanıksamış eski hekimler kısa sürede ayrıldılar. Boşalan önemli psikiyatrik alanların koordinasyonunu bana yüklemeye başladı. (Eğitim Programı, Karantina Şefliği, Ayaktan Tedavi Ünitesi, her gün yapılan Sağlık Kurulu gibi) Ben de hastanem için atılan her olumlu adıma zihinsel ve fiziksel tüm varlığımla destek oldum. 11 Eylül -12 Eylül gecesi hastanede nöbetçi şeflik yaparken gece 24'e kadar denizci kurmay subay bir arkadaşla sohbet ettiğimiz halde hayretle sabahın erken saatlerinde Hasan Mutlucan türkülleri ve marşlarla uyandım. ABD genelkurmay başkanının Başkana "Bizim çocuklar o işi becerdiler" dediği saatlerde bende Yıldırım Aktuna'yı evinden arayarak uyandırdım. "TV'yi açmasını, evinden çıkmaya çalışmamasını" söyledim. "İkinci bir emre kadar hastaneye el koydum" dedim.

12 Eylül sonrası Adli Tıp Kurumuna geçen Dr. Kriton Dinçmen'in ayrılığı hastanede kurul oluşturacak üçüncü şefin eksikliğine yol açtı. Bu durum Sağlık Bakanlığma bildirilerek şeflik sınavına girmek için 2-3 yıla gereksinim

12 Eylül sonrası Adli Tıp Kurumuna geçen Dr. Kriton Dinçmen'in ayrılığı hastanede kurul oluşturacak üçüncü şefin eksikliğine yol açtı. Bu durum Sağlık Bakanlığma bildirilerek şeflik sınavına girmek için 2-3 yıla gereksinim olmasma rağmen vekalet yoluyla bana şeflik yetkisi verilerek eksiklik kapatıldı. Nöroloji kliniğindeki çalışma ekibi Y. Aktuna'ya bu ayrılışlarla nasıl başa çıkacağını sorduklarında "Bir tek Niyazi kalsm yeter" diye yanıtlamış.

1983 yılında parlamenter düzene geçme kararı alınmış, ülke 3 partiye seçime gidecek. Biri hekim olan 4 kişilik bir grup özel muayenehanemde beni ziyaret ederek "bana memleketim Maraş için aday listesinin ilk sırasını önermek üzere görevli geldiklerini" bildirdiler. Onlara nazik önerilerinden ve beni böyle bir göreve layık gördüklerinden dolayı teşekkür ettim. Mesleğimi bırakamayacağımı, kendim için hekimlik dışında bir yaşam biçimi düşünmediğimi, seçimler sonunda başarılı olup iktidara geldikleri takdirde, parlamento dışından Sağlık Bakanı olmayı önersele dahi kabul edemeyeceğimi bildirerek nezaketle uğurladım.

1983 yılı son aylarında "Avrupa Konseyinin sağladığı bursla Londra Maudsley ve Tooting Beck Hastanelerinde " madde bağımlılığı tedavi yöntemleriyle ilgili eğitim ve inceleme yaptım. (Yurt dışında ilk görevim.) Dönüşe yakın alışveriş yaptığım Harrods mağzasından 5 dakika gecikerek çıkmış olsaydım, yaşamını yitiren 39 kişiden biri olacaktım.

Londra'daki incelemelerimde "METHADON İDAMESİNİN" uygulanma kriterlerini, gidişi ve sonuçlarını gördüm. Arka plandaki ekonomik ve politik tartışmalara tanık oldum. Gerçek bir psikiyatrik rehabilitasyon program ve yöntemlerini inceleyerek ilgili dokümanları hastanedeki rehabilitasyon ekibine getirdim, çalışma yöntemlerini açıkladım. Ancak ülkemde uğraş terapisti (Occupational Therapist) olmadığından bu uğraşlarım işe yaramadı. Daha da ilginç olanı madde bağımlılarında tarama testi için biz hastanede "gaz kromatografisini" planlarken Londra'daki biyokimya laboratuvarlarında çok daha ekonomik leke (spot) testleri uygulandığına tanık oldum. İlgililere tercih nedenini sorduğumda niceliksel testlerin çok pahalı olduğunu, hastaları izlemek için niteliksel spot testlerinin yeterli olduğunu, İngiltere'nin her hasta için gaz kromatografisi uygulayacak zengin bir ülke olmadığını ironik biçimde açıkladılar. Dönüşte "TÜRKİYE'DE İLK SPOT TESTLERİ"nin hastanemiz biyokimya laboratuvarında uygulanması sağladım.

1984 yılında sınav sonucu artık vekaleten değil asaleten klinik şefi olmuştum. Aynı yıl hastaneyi ziyaret eden dönemin Başbakanı Turgut Özal'ın dikkatini çekmiş olmalıyım ki beni özel olarak dinledi. Önerilerim olup olmadığını sordu. Ben de ona "yönetimin getirdiği bira satışı kısıtlamasının kaldırılmasını, çiftlere evlilik cüzdanı sormaya başlayan polis baskısının kaldırılmasını, kolay ve etkili propaganda yöntemlerini, toplumsal gerilimin düşürülme yöntemlerini, gençler için her semtte açık kapalı spor alanlarının sağlayacağı yararlardan söz ettim. Yanında ona eşlik eden belediye başkanına benim önerilerimden yararlanması talimatını verdi. Önerilerimi ciddiye almış olduğunu uygulamalarıyla ortaya koydu.

1984-94 Hastane "EĞİTİM, PLAN ve KOORDİNASYON" kurulunda görev aldım. 1987-2000 kesintisiz "SAĞLIK KURULU BAŞKANLIĞI" yaptım.

ADLİ PSIKIYATRİ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA BİRİMİ

Kıvançla belirtmeliyim ki; şefliğini yaptığım genel psikiyatri kliniği, koordinasyon, işleyiş, disiplin, çalışanlar arasındaki uyum ve işbirliği ile hastane geneli için fark yaratmaktaydı. 1991 Mart ayında olağandışı toplantı yapan "Hastane Bilim Kurulu"na davet edildim. Övgü ve takdir içeren sözbirliği içinde hastanede Adli Psikiyatri birimi kurmam, bunu da ancak benim yapabileceğimden söz edildi. Övgülere ve güvenlerine teşekkür ederek kabul ettim. Çünkü ben de aynı düşünceye sahiptim ve daha önce bu konudaki görüşlerimi dile getirmiştım. Ancak; ön koşullarım vardı. Bu denli kapasitesi geniş, yaygın büyük bir birim için 4 şef yardımcısı, servisler ve poliklinikler için yeterince uzman ya da başasistan, 4 klinik psikolog, 4 sosyal çalışmacı, yeterince hemşire ve sağlık memuru, yeterince yardımcı hizmetli (devlet memurları yasasına bağlı sorumluluk içinde) ve güvenlik görevlisi. Hastanede görevli her uzman hekim için 6 aylık, asistanlar için 4 aylık dönüşümlü eğitim uygulaması, koruma ve tedavi altındaki adli hastalara özel rehabilitasyon bölümleri, ayrıca ben ve tüm uzman arkadaşlarımla izlemekte olduğu adli olmayan hastaların hekim seçme özgürlüğünü sürdürebilecekleri 25 kadın ve 25 erkek yataklı bir servis istedim. Başhekim ve kurul tümünü kabul etti. İlerleyen zaman içinde asistanların rotasyonu dışında çoğu unutuldu ya da kırıldı.

Böylece; 1 Nisan 1991 tarihinde TÜRKİYE'DE İLK ADLİ PSIKIYATRİ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA BİRİMİNİ kurdum. Birim hastane dışından da üniversite öğretim görevlileri dahil, psikiyatri uzmanlarına, doktora öğrencilerine, klinik psikoloji alanında çalışanların eğitimine katkı sağlamaktadır. 1980 yılından beri A.B.D. (APA) da uygulanan Adli Psikiyatri yüksek ihtisas benzeri "Adli Psikiyatri Yan Dal" oluşturma öneri ve çabalarımız Sağlık Bakanlığında etkili olmadığı gibi, meslek örgütlerimiz ve Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından da yeterince önemsenmemiş ve desteklenmemiştir. Bu alanda olsun A.B. Devletlerini 11 yıl geriden de olsa izleme şansımız olabildi.

1992 yılından 2009 yılına kadar Hastane Etik Kurulu ve İlaç Araştırmaları Kurulu Başkanlığı yaptım. Özellikle ilaç çalışmaları ve istatistik saptırmalar başta olmak üzere Sağlık Bakanlığında raporlar verdim. Kimi zaman da Sağlık Bakanlığının gereksinim duyduğu konularda "Etik Kurul" raporları sundum. Ancak etik kurulların devlet bürokrasisinden, ilaç sektörünün etkilerinden ve özellikle atama dışı seçilmişlerden oluşmasını sağlamayı başaramadım. En trajikomik olanı; aşırı merkezci tutumuyla Bakanlıkta oluşturulmuş "Merkez Etik Kurulu" nun resmi toplantı ve seminerleri ilaç sektörünün desteğiyle yapılmaktaydı. İlaç firmaları da sorunlarına çözüm getirecek büyük patronların kim olduğunu biliyorlardı. Bu, Türkiye'deki etik kurulların en çok eleştirilen özelliğidir.

1997-2000 arası 3 yıl REHABİLİTASYON KURULU BAŞKANLIĞI'ni üstlendim. Bu süre içinde uğraş terapisti (occupational therapist) bulamadığım gibi bunun zorunlu bir gereksinim olduğuna, yurtdışı eğitim için eleman gönderilmesi gerektiği konusuna resmi ya da sivil destek bulamadığım için bu görevi bıraktım.

1998 yılında "Düşünen Adam" dergisinin sahipliğini üstlenerek gerçek bir bilimsel dergi kimliği kazandırmayı amaçladım. Ancak derginin basımı, yayımı, dağıtımı ve finansal desteği ile ilgili kişi ya da kişilerde inanılmaz bir kapalılık, ser verse de sır vermez tutum, ilkel bir direnç görünce amacıma ulaşamayacağımı anladım.

Tarihten From History

Yurtiçinde "Türk Nöropsikiyatri Cemiyeti" üyesi "Türkiye Psikiyatri Derneği" kurucu üyesi, aynı derneğin İstanbul şubesinin seçilmiş ilk başkanlığını yaptım. Türk Ruh Hastalar Readaptasyon Derneği, Hastane Kalkındırma Derneği üyesiyim. Başkanlığını yaptığım dönemde yolsuzluklar saptayarak inceleme ve soruşturma istediğimden hastane yöneticilerine karşı hukuksal savaş vermek zorunda kaldım. Ayrıca; "Bakırköy Akil Hastanesi Vakfı" üyesiyim.

Yurtdışında "Institute for the Study of Drug Dependence" ISSD (London) ve International Academy of Law and Mental Health (Montreal Quebec) üyesiyim. Ekim 1998'de Avrupa Konseyi'nin (Strasbourg) düzenlediği "Drug misusing offenders the criminal justice system" toplantısına Türkiye delegesi olarak katıldım.

2000-2002 döneminde "Türkiye Psikiyatri Derneği MERKEZ ONUR KURULU BAŞKANLIĞIMI" kabul ve uygun gören değerli hocalarım Prof. Dr. Orhan Öztürk'e, Prof. Dr. Özcan Köknel'e ve diğer üyeler Prof. Dr. Şahika Yüksel ile Doç. Dr. A. Nahit Babaoğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

EMEKLİLİK

Hekimlikte ve psikiyatri alanında 41 yıl 15 gün, severek ve isteyerek gelişimi için çaba harcadığım hastanemde 40 yıl 2 gün çalıştıktan sonra (hastane tarihinde en uzun süre) yaş sınırımın dolmasını beklemeksizin 15.07.2010 tarihinde emekli oldum. Ayrılma sürecini hızlandıran nedenleri şöylece sıralayabilirim:

1. T .C kurulduğundan beri en büyük özel dal eğitim ve araştırma hastanesi ve bir EKOL olmuş hastanemin rapor ve görüşleri devlet

organlarında son söz kabul edilirken son yıllarda bir uzmanın katıldığı genel hastanelerle eş tutulmaktadır .

2. Her hasta için 5-10 dakikada reçete yazmanın performansı (başarı) olarak tanımlanması (41 yıllık birikimle kimi hastama 60 dakika zaman ayırmam gerekli oluyor). Performans uygulaması hastanın sağlık sorunu yerine reçete yazma hızını ön plana geçirmektedir. Bu durum sürdükçe tıbbi yanlıgılar ve hekim hataları artacak, ilacın bedelini devlet, bozulan sağlığının bedelini hasta (insan) ödeyecektir.

3. Hasta- hekim ilişkilerinde ilgi-güven-saygı-şefkat ortadan kalkmıştır.

4. Hekim sayısını artırmak amacıyla yetersiz öğrenimle tıp diplomaları artırma sürecine girilmiştir .

5. Ülkeyin yıllık ilaç gideri 4-5 milyar dolardan 10 milyar dolara fırlamıştır.

6. Bir uzman belgesiyle üç aylık kolilerle toptan yazılan ilaçların, yan etkileri, yararlı ya da zararlı olup olmadığı denetlenememektedir .

En hazin olanı emeklilik başvurumda hem Bakanlık hem de SGK; 41 yıl hizmet vermiş, 55 uzman yetiştirmiş hekime "O da kim oluyormuş" muamelesini reva görmüştür. Aynı hekim özel muayenehanesini alt kattan üst kata taşıdığında 40 yıllık diploması, 35 yıllık uzmanlık belgesi yetmiyormuş gibi çalıştığı yapının planı, projesi istenmektedir. Hiç kimse bu aşağılanmayı hak etmiş olamaz.

31.12.2010 tarihinde hastalarımı veda ederek hekimlik faaliyetimi sonlandırdım. 10.01.2011 tarihinden itibaren akciğer kanserimin sonucunu beklemekteyim.